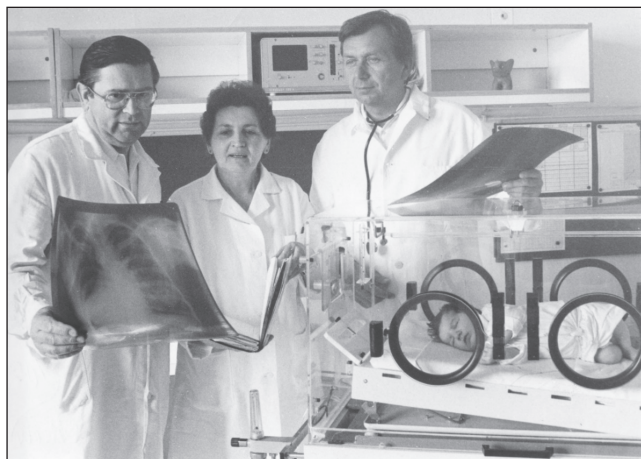

Dětská kardioložka MUDr. Marie Voříšková 90letá

Dvanáctého března tohoto roku oslavila dětská kardioložka MUDr. Marie Voříšková své 90. narozeniny. Pochází z Polabí, z kraje Bohumila Hrabala. Narodila se v roce 1931 v dělnické rodině v Kostomlatech nad Labem a vyrůstala v těžkých sociálních podmínkách jako nejstarší ze čtyř sester bez otce, který tragicky zahynul na začátku druhé světové války. Po absolvování měšťanské školy nastupuje v 15 letech do svého prvního zaměstnání a záhy poté vstupuje do KSČ, ve které hledá spravedlivější budoucnost. V roce 1950 ji prozíravost osudu předurčí k celoživotní pouti medicínou. Nastoupí do přijímací kanceláře Masarykova sanatoria na Dobříši a intenzivně se zajímá o možnost dalšího studia. V letech 1950–1951 absoluuje státní kurs pro přípravu na vysokou školu, složí maturitu a začne studovat na Lékařské fakultě v Plzni. V roce 1952 dostává nabídku vedení fakulty studovat na Leningradském (nyní Petrohradském) pediatrickém medicínském institutu, kde promuje v červnu 1958 s vyznamenáním, a její život je poté již navždy spjat s dětskou medicínou.

Začíná pracovat nejdříve na dětském oddělení v Kutné Hoře. V roce 1959 nastupuje jako sekundární lékařka na druhou dětskou kliniku prof. J. Houšťka na Karlově v Praze. V 60. letech se pod vedením doc. Hany Padovcové poprvé setkává blíže s dětskou kardiologií, kterou si zamiluje, a od roku 1970 již vede kardiologické oddělení 2. dětské kliniky. V 60. letech se také poprvé na stejném pracovišti setkává s výjimečnými osobnostmi, jakými se později stávají dětský kardiolog prof. Milan Šamánek, dětský kardiochirurg prof. Bohumil Hučín, prof. Jaroslav Stark a další. S nimi prožívá bouřlivý rok 1968 plný nadějí a zklamání, které bezprostředně ovlivňují i vývoj jejího oboru. Nesouhlasí se vstupem vojsk Varšavské smlouvy do ČSSR a je jí v reakci na to zrušeno členství v KSČ.

Složitá 70. léta prožívá na dětské klinice v Praze na Karlově. K zásadnímu obratu dochází v roce 1977, kdy se zapojuje jako klíčová členka týmu a primářka kardiolo-

Obr. 1 – Prim. Marie Voříšková (uprostřed) při vizitě s dalšími zakladateli Dětského kardiocentra: kardiologem prof. Milanem Šamánkem (vpravo) a kardiochirurgem prof. Bohumilem Hučínem (vlevo)

Obr. 2 – Tatáž trojice s vrchní sestrou Dětského kardiocentra Inkou Ruthovou (vpravo) na oslavách 30. výročí založení Dětského kardiocentra v roce 2007 v Karolinu

gického oddělení do práce nově vzniklého Dětského kardiocentra ve Fakultní nemocnici v Motole (obr. 1). V té chvíli může zúročit všechny své klinické znalosti ve prospěch dětí s vrozenou srdeční vadou. Vidí před očima růst obor, který začíná spolu s dětskou kardiochirurgií poprvé celoplošně měnit dříve nepříznivou prognózu vrozených srdečních vad. Předává dál svou neobyčejnou klinickou zkušenost a cit a je inspirací pro celou generaci českých dětských kardiologů, kteří v té době procházejí školením v Dětském kardiocentru. Pomáhá tak vybudovat ojedinělý celoplošný systém péče o děti s onemocněním srdce a cév, za který byla v roce 1984 odměněna spolu s prof. Šamánkem a prof. Hučínem Státní cenou Klementa Gottwalda.

Mladé nastupující lékařky a lékaře vede k zodpovědné a klinicky orientované práci. Neunikne jí sebemenší detail či pochybení a má přirozený respekt na celém pracovišti. Zároveň je jedním z posledních kardiologů, kteří se ještě museli více spoléhat na své uši a ruce než na přístrojová vyšetření. Většinu své aktivní klinické kariéry prožije bez možnosti složitě monitorování, bez echokardiografie a jiných dnes běžných zobrazovacích metod. V té chvíli připomíná prof. Helenu B. Taussigovou, která stála ve 40. letech ve Spojených státech u zrodu první spojkové operace zachraňující život dítěti s Fallotovou tetralogií.

Obvyklá otázka prim. Voříškové při problému u pacienta byla: „Sáhl sis na něj? Zeptal ses sester a maminky, jak se mu daří, jak ho vnímají?“ Snaží se o co nejjednodušší a nejméně invazivní terapii tím, že umí patofyziologicky a zejména klinicky posoudit klíčové oblasti léčby, aniž by používala více zásahů, než je nezbytně nutné. V této době se také navždy pro generace českých dětských kardiologů, kteří prošli kardiologickým oddělením Dětského kardiocentra, stává jejich *primářkou* Voříškovou. Funkci primářky kardiologického oddělení zastává do roku 1989, kdy odchází do důchodu. S Dětským kardiocentrem však zůstává úzce spjata dodnes (obr. 2). Pomáhá v kódování výkonů v klinickém informačním systému, účastní se indikačních seminářů a stále si pamatuje jménem dnes již dávno dospělé pacienty s vrozenými srdečními vadami, které kdysi léčila.

V průběhu let se MUDr. Voříšková podílela na vypracování klíčových dokumentů formujících standardy léčby vrozených srdečních vad: indikačních kritérií k operacím

srdce, zásad dlouhodobého pooperačního sledování pacientů a na epidemiologických studiích výskytu vrozených onemocnění srdce. V roce 1980 obhájila závěrečnou zprávu výzkumného úkolu „Život ohrožující srdeční vady u dětí do jednoho roku“, který formuloval postupy diagnostiky a časné chirurgické léčby kritických vrozených srdečních vad u novorozenců a kojenců. Je autorkou kapitol o nemocech srdce u dětí v celostátních učebnicích dětského lékařství a dětské kardiologie. Publikovala samostatně 15 prací a u 35 byla spoluautorkou. Ve své duši však dávala přednost každodenní neúnavné klinické práci před vědeckými tituly. Rodiny dětských pacientů, které léčila, a desítky kolegyň a kolegů, které vyškolila, jí to nikdy nezapomenou.

Dětská kardiologická obec děkuje prim. MUDr. Marii Voříškové za její celoživotní přínos k léčbě dětí se srdečním onemocněním a přeje jí pevné zdraví a další aktivní léta.

Jan Janoušek